

1993

ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΛΕΙΟΥΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΙΟΥΦΙΑΣ

ΕΝ ΤΗ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

τῆ συστηθείσῃ δι' Ὑπουργικῆς Διαταγῆς

τῆ 23 Ἰουλίου 1887
5 Ἰουλίου

ΑΝΟΤΗΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΠΑΤΡΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1887

Θωτόν Διον. Χαροωσίον
πρὸ Ρουθέρου, καὶ ἐπισημοῦ ἀγγλίου κ' ἐκδοτῆ

ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΤΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΛΕΙΟΥΦΗΦΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΙΟΥΦΗΦΙΑΣ

ΕΝ Τῃ

ΤΕΧΝΙΚῃ, ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ,

τῇ συστηθείσῃ δι' Ὑπουργικῆς Διαταγῆς

τῇ 23 Ἰουλίου 1887
5 Ἰουλίου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

1887

ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

τῶν ἐκθέσεων τῆς Πλειοψηφείας καὶ τῆς Μειοψηφείας ἐν τῇ

ΤΕΧΝΙΚῃ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑῖ

τῇ συστηθείσῃ δι' Ὑπουργικῆς Διαταγῆς

τῇ $\frac{23 \text{ Ἰουνίου}}{5 \text{ Ἰουλίου}}$ 1887

Ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ Πατρῶν προσκαλεῖται νὰ λάβῃ ἐντὸς σμικροῦ ἀπόφασιν, ὅπως τεθῆ τέρμα εἰς τοὺς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἐργολαβίας ἐκχρεμεῖς δυσχεραίας καὶ νὰ σκεφθῆ περὶ τῶν μέσων πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν ἔργων.

Οἱ Μηχανικοὶ καὶ οἱ νομικοὶ, ὧν ἐζήτησε τὴν γνώμην, ἔτι δὲ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ὑφ' οὗ τὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται, ὁμοφώνως συνεβούλευσαν αὐτῇ νὰ προβῆ εἰς συμβιβαστικὴν λύσιν μετὰ τοῦ Ἐργολάβου, οὕτινος ἡ ἰκανότης καὶ ἡ τιμιότης ἀνωμολογήθησαν δημοσίᾳ ὑφ' ἀπάντων.

Ἐπὶ πλείων βάσεων δύναται νὰ συνομολογηθῆ ὁ συμβιβασμὸς οὗτος ;

Ἡ λογικὴ, ὡς καὶ τὸ καίμενον τῆς συμβάσεως ἀπαιτοῦσι νὰ ὑποβληθῆ προηγουμένως τὸ ζήτημα εἰς πραγματογνώμονας, διοριζομένους ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν. Ὁ Ἐργολάβος ὅμως δὲν ἠδυνήθη νὰ πράξῃ, ἄλλως καὶ ὀφείλει νὰ περιορισθῆ ἐν τῇ μνεΐα τοῦ γεγονότος, ὅτι αἱ διάφοροι ἐπιτροπεῖται, αἱ σχηματισθεῖσαι χάριν τοῦ ζητήματος τούτου, ἐξελέχθησαν ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ ἐτέρου μόνου τῶν μερῶν.

Οὕτως δέ, περιοριζόμενοι ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐπιτροπεΐᾳ, εἰς ἣν ἡ Κυβέρνησις ἀνέθηκε νὰ ὑποδείξῃ τὰς βάσεις συμβιβασμοῦ, θέλομεν παρατηρήσει, ὅτι ἅπαντα τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὴν μέλη διορίσθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργεῖου καὶ ὅτι οὐδέποτε, οὔτε ἐν τῶν διορισμῶν τῶν τριῶν πρώτων μελῶν, οὔτε ἐν τῇ προσθήκῃ τῶν τεσσάρων νέων, ἡ ἐργολαβία ἠρωτήθη ἢ καὶ εἰδοποιήθη περὶ τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως γενόμενης ἐκλογῆς.

Ἐπομένως τὰ συμπεράσματα εἴτε τῆς Πλειοψηφίας εἴτε τῆς Μειοψηφίας τῆς ἐπιτροπείας ταύτης, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῶσιν ἢ ὡς διάφοροι γινῶμαι, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτοον ἀπέχουσαι ἀπὸ τῶν συμπερασμάτων τῆς Ἐργολαβίας, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπόρροιαι, ἀπασαι, τῶν ἰδίων τῆς Λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς συμβουλῶν.

Ἐκ τούτων δ' ἔπεται, ὅτι ἡ ἐπελευσομένη λύσις δὲν δύναται νὰ ἦ ἡ μέση μεταξὺ τῶν συμπερασμάτων τῆς Πλειοψηφίας καὶ τῶν τῆς Μειοψηφίας, διότι τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ προταθῆ μόνον, ἐὰν ἀμφότερα τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀντεπροσωπεύοντο ἐν τῇ ἐπιτροπείᾳ καὶ αὕτη εἶχε λειτουργήσει ὡς πραγματογνῶμων.

Ἡ Ἐργολαβία, καθὰ ἤδη ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ ἐκθέσῃ ἐν τῇ ἀπὸ 18/30 Σεπτεμβρίου 1887 ἀναφορᾷ τῆς πρὸς τὸν Κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, πολλῶ ἀπέχει τοῦ νὰ εὐρίσκη ἐπαρκῆ τὰ συμπεράσματα τῶν κ. κ. Bömches καὶ Quellenec. Οἱ μηχανικοὶ οὗτοι, ἀφ' οὗ ἤδη εἶχον ὑπολογίσει ἐπὶ τῇ βάσει λίαν περιωρισμένων ὀρίων, ὅτι ἡ συμπληρωτικὴ δαπάνη, ἡ ἀπαιτούμενη πρὸς λιθορριπὴν δ' ὀγκολίθων τοῦ ἀρχαίου τεμαχίου τοῦ κυματοθραύστου, ἀνέρχεται εἰς 400,383 δρ., κατεβίβασαν αὐτογνωμόνως τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς 200,000 δρ. Ἐπίσης δέ, ἀφ' οὗ ἀπεδέξαντο ὅτι τὸ ὀλικὸν ποσὸν τῆς ζημίας, τῆς προερχομένης ἐκ τῆς βλάβης, ἣν ὑπέστησαν αἱ ἀποσκευαί, διαρκούσης τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν, ἀνέρχεται εἰς 397,611, δρ., κατεβίβασαν αὐτογνωμόνως τὴν ἐντεῦθεν ἀποδοτέαν τῇ Ἐργολαβίᾳ ἀποζημιώσιν εἰς 123,500 δρ. Ἄρα τὸ σύνολον τῆς ἄνευ λόγου γενομένης ἐπὶ τῶν δύο τούτων ἀποζημιώσεων ἐκπτώσεως ἀνέρχεται, εἰς 171,494 δρ.

Ὡσαύτως ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ ποσοῦ τῆς νέας ἀποκοπῆς ἐγένετο ἐπὶ βλάβῃ τῆς Ἐργολαβίας. Διότι οἱ κ.κ. Bömches καὶ Quellenec ἐξετίμησαν τὴν ὄλην, κατὰ μέσον ὄρον, τιμὴν, ὀρμώμενοι ἀπὸ ὀλικοῦ κυβισμοῦ πετρωμάτων ἐκ 480,000 δρ., ἦται διὰ μὲν τὸν μόνον 20,000 μ., διὰ δὲ τὸν κυματοθραύστην 460,000 μ. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοί εἰσιν ἀνακριβεῖς, ἡ δὲ πλειοψηφία τῆς τεχνικῆς ἐπιτροπείας ἀνεγνώρισεν, ὡς καὶ ὁ κ. Quellenec ἐν τῇ ἀπὸ 11]23 Ἰανουαρίου 1887 ἐκθέσει του, ὅτι ὀλόκληρος ὁ θεωρητικὸς κυβισμὸς τοῦ κυματοθραύστου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ πραγματικοῦ βάρους, τοῦ ὑποδεικνυομένου ἐν ταῖς κατατομαῖς, ἦτο ἐκ 433,462 κυβ. μ., ἐπὶ τῇ βάσει κενοῦ ἐξ 25 0/0, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ κ. Pascal. Ἀλλὰ τὸ ἐπίπληγμα τοῦτο τοῦ κενοῦ κατὰ 25 0/0 εἶναι κατώτερον τοῦ πραγματικοῦ. Τὰ μέλη τῆς πλειοψηφίας τῆς τεχνικῆς ἐπιτροπείας ὠμολόγησαν τοῦτο ἐν τῇ ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τῆς ἐκθέσεώς των σημειώσει. Ὁ κ. Magnac, ὅστις πρὸ μικροῦ εἶχεν ἐκτελέσει τὰ ἐν Μασσαλίᾳ λιμενικὰ ἔργα ἐγίνωσκε, μειοδοτῶν, ὅτι τὰ πετρώματα ἀφίνουσι κενὸν ἐκ 33 0/0. Ὁ δὲ ὀλόκληρος κύβος, ὁ ἀναγκαιῶν πρὸς κατασκευὴν τοῦ κυματοθραύστου ἐπὶ στερεοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Πασκάλ ὑποδειχθέντος ὕψους, ἦτο λοιπὸν ἐκ

$\frac{66}{75} \times 433,462 = 381,446$. Ἐκ τούτων ἔπεται, ὅτι ἡ κατὰ μέσον ὄρον τιμὴ τοῦ κυβικοῦ μέτρου, ἡ προβλεπομένη ὑπὸ τῆς συμβάσεως, ἦτο $\frac{4,002,000}{381,446} = \text{δραχ. } 10,48/_{100}$.

Ἐφαρμοζομένης δὲ τῆς κατὰ μέσον ὄρον ταύτης τιμῆς ἐπὶ τοῦ κυβισμοῦ τοῦ κυματοθραύστου, ὅστις μετὰ τῶν καθιζήσεων ἀνέρχεται ἐπὶ μήκους 800 μ. εἰς 842,519 κυβ. μ., ἔπεται ὅτι ἡ ὀλικὴ τιμὴ εἶναι δρ. 8,829,599.12/100.

Ἡ Ἐργολαβία ἠδύνατο νὰ ὑποστηρίξη, στηριζομένη ἐπὶ τῶν ἐν τῇ συμβάσει περιεχομένων ὄρων, ὅτι εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο ἀνέρχεται τὸ πληρωτέον αὐτῇ διὰ τὸν κυματοθραύστην τίμημα. Ὅπως δὴποτε δέ, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐξ 1 μ. καθιζήσεως, τῆς προβλεφθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Pascal, δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τὸ ἀντιστοιχοῦν ποσὸν τοῦ ὀλοκλήρου κυβισμού ἐπὶ 1 μ. καθ' ἑλὴν τὴν ἔκτασιν τοῦ κυματοθραύστου, ἦτοι:

$$860 \times 69 \times 1^{\mu} \times 0.66 = 31.164 \text{ κυβ. } \mu.$$

Ἐπομένως ἡ τιμὴ τοῦ κυματοθραύστου ἐλαττοῦται τοιουτοτρόπως κατὰ $39,164 \times 10 \text{ } \delta\rho. 48/00 = \delta\rho. 410,438.72/00$ καὶ κατέρχεται εἰς $\delta\rho. 8,419,160.40/00$.

Οἱ κ. κ. Bümches καὶ Quellenec, ὀρμώμενοι ἀπὸ τοῦ ἀνακριβοῦς κύβου τῶν 460,000 μ., τοῦ ἐξαγομένου μόνον ἐκ τῆς ἐφαλμένης ὑποθέσεως κενοῦ 25 0/0, ὠρισαν τιμὴν ἐξ 8.70 δρ., καθ' ἣν ἐπὶ τοῦ ὅλου τοῦ κυματοθραύστου, προκύπτει $842.519^{\mu} \times 8.70 \text{ } \delta\rho. = 7,329,915 \text{ } \delta\rho. 30/00$, ἦτοι ἀριθμὸς κατώτερος περὶ τὰς 1.500.000 δρ. τοῦ θεωρητικοῦ ποσοῦ τοῦ κυματοθραύστου καὶ κατὰ 1,089,145 δρ. τοῦ ποσοῦ τοῦ κυματοθραύστου μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ κύβου τῆς κατακλίσεως τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Pascal προβλεφθείσης.

Προστιθεμένου τοῦ τελευταίου τούτου ἀριθμοῦ εἰς τὰς ἀνωτέρω δρ. 474,494, αἰτίνας ὡς ἀπεδείξαμεν ἀνωτέρω, παριστῶσι τὸ ποσὸν τῶν αὐτογνώμωνων ἐκπτώσεων, ἃς οἱ μηχανικοὶ τῆς μειοψηφίας ἔκαμαν ἐπὶ τῶν ποσῶν τῶν ἀποζημιώσεων, ὅπερ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶχον ὀρίσει, βλέπομεν ὅτι τὸ ποσὸν τῶν ἐκπτώσεων, ἃς ἐποίησαντο οἱ κ.κ. Bümches καὶ Quellenec ἐπὶ τῶν αὐστηρῶς ὑφειλουμένων τῇ Ἐργολαβίᾳ ποσῶν, ἀνέρχεται εἰς 1,563,639 δρ., χωρὶς νὰ ληφθῶσιν ἐν τῷ ἀριθμῷ τούτῳ ὑπ' ὄψιν, οὔτε αἱ ζημίαι αἱ προελθοῦσαι ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἡμερομισθίων, ἅτινα ὑπέστησαν ἀπὸ 8 ἐτῶν σπουδαιοτάτην ὑψωσιν, οὔτε αἱ προελθοῦσαι ἐκ τῆς ἐπὶ 4 ἐτῶν ἀργίας τῆς Ἐργολαβίας.

Ἐκ τούτων βλέπομεν, ὅτι τὰ μέλη τῆς μειοψηφίας, τῆς τεχνικῆς ἐπιτροπείας, παρὰ τὴν ἀναμφισβήτητον εἰδικότητά των, δι' ἧς ἠδυνήθησαν νὰ ἐκτιμήσωσι τὰς πραγματικῶς προσγενομένας τῇ Ἐργολαβίᾳ ζημίας καὶ ν' ἀποτιμήσωσι τὴν ἀξίαν τῶν ἔτι ἐκτελεστέων ἔργων, ἐμπνεόμενα ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τῶν συμφερόντων τῆς Διοικήσεως, κατεβίβασαν συστηματικῶς καὶ σπουδαίως τὸ πληρωτέον τῇ Ἐργολαβίᾳ ποσόν, ὅπως δυνηθῇ αὕτη νὰ περατώσῃ τὰ ἔργα.

Ἐξετάσωμεν νῦν τὰ συμπεράσματα τῆς Πλειοψηφίας τῆς τεχνικῆς ἐπιτροπείας. Ἡ ἀνάλυσις τῆς ἐκθέσεώς της παρουσιάζει πολλῶν μείζονας δυσχερείας, διότι εἰς πᾶσαν στιγμὴν προσκρούει τις εἰς ἀσαφείας συντακτικὰς, εἰς ἀνακριβεῖς διαβεβαιώσεις καὶ εἰς ἐσφαλμένους ὑπολογισμούς.

Μνημονεύσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀντιφάσεώς τινος σχετικῶς πρὸς τὴν ἀποζημίωσιν, ἣν ἡ Ἐργολαβία ἀπαιτεῖ λόγῳ Γενικῶν Ἐξόδων ὅλως ματαίων καὶ λόγῳ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς βλάβης, ἣν ὑπέστη τὸ ὑλικὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διακοπῆς τῶν ἔργων. Τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας, καίπερ ἀποφαινόμενα ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο, μᾶλλον νομικὸν ἢ τεχνικόν, ἐκφεύγει τὴν ἀρμοδιότητά των καὶ ἐπομένως οὐδεμιᾶν δύναται νὰ ἐξενέγκωσι γνώμην ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ, ἐν τούτοις συμπεραίνουν οὐχ ἥττον ὑπὲρ τῆς ἀπορρίψεως τῶν αἰτήσεων τῆς ἐργολαβίας. Καὶ αὐτοὶ δ' οἱ λόγοι, οὗς ἐπικαλοῦνται πρὸς ὑποστήριξιν τῆς γνώ-

μης των, αντιφάσκουσι συγχρόνως πρὸς τὴν ἀπάντησιν, ἣν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς μειοψηφίας, ἔδωκαν εἰς τὰ 3. καὶ 4. ζητήματα τῆς ἐκθέσεως.

Ἐὰν τῶ ὄντι, ὅπως ὠμολόγησαν, τὰ ἔργα τοῦ 1^{ου} μέρους τοῦ κυματοθραύστου ἐξετά-
 λέσθησαν «κατὰ τὸν τρόπον σύμφωνον πρὸς τοὺς κανόνους τῆς τέχνης», πῶς
 δύναται τις νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅπως βλάβη τὸν Ἐργολάθον, ὅτι «δὲν προέβησαν κανονι-
 κῶς καὶ ἀδικολόπως ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου εἰς τὸ ἕτερον»; ἐὰν δ' ἐξ ἄλλου
 ἀναγνωρίζη τις ὅτι «αἱ ὑφ' ἑξῆς εἰς τοῦ κυματοθραύστου εἶναι πράγματα ἔκ-
 τικτοῦ» καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη ἀντικαταστάσεως τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως διὰ νέας, ἐγείρε-
 ται ἡ ἀπορία, διατι ὁ Ἐργολάθος ὄφειλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰ ἔργα ἐφ' ὅροις συμβάσεως, ἧς
 ἡ ἐκτέλεσις ἀνεγνωρίσθη ὡς μὴ πραγματοποιήσιμος καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ,
 κωφεύουσα εἰς τὰς περὶ ἐξακριβώσεως αἰτήσεις τῆς Ἐργολαβίας, ἐπέμενε ἐν τῇ καθυστερήσει
 τῶν ἀπέναντι τῶν ἔργων δόσεων. Καίτοι δ' ἀπέφηναντο, ὅτι ὄφειλουσι νὰ μὴ ἀναμιχθῶσιν εἰς
 τὰ νομικὰ ζητήματα, οἱ Μηχανικοὶ τῆς Πλειοψηφίας, οἱ φρονούντες ὅτι ἡ Ἐργολαβία
 καίτοι ἐξικληθεῖσα καὶ προσκρούουσα εἰς τὰ ἀπαράδεκτα τῆς Λιμενικῆς ἐπιτροπῆς Πατρῶν
 ἔσχεν ἀδικον δικαίον τὰ ἔργα, αἰτιῶνται οὐχ ἡττον αὐτήν, διότι δὲν προέβη εἰς τὴν ὑπὸ
 τῆς συμβάσεως πρόδλεπομένην πραγματογνωμοσύνην. Φαίνονται λησμονοῦντες, ὅτι ὁ κ.
 Magnac πολλάκις ἐζήτησε τὴν πραγματογνωμοσύνην αὐτήν καὶ ὅτι ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ
 οὐδέποτε ἐδέχθη νὰ προβῇ εἰς αὐτήν.

Ἐκ τῆς σειρᾶς δὲ ταύτης τῆς ἀντιφάσεως καταδεικνύεται ἐντελῶς, ὅτι ἀδίκως ἡ Πλειο-
 ψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ἀπέκρουσε τὴν περὶ ἀποζημιώσεως αἴτησιν, ἐξ ὀλοκλήρου δεδικαιο-
 λογημένην καὶ ἐν μέρει δεκτὴν γενομένην ὑπὸ τῆς Μειοψηφίας τῆς ἐπιτροπῆς, σχετικῶς
 πρὸς τὰς ἐκ τῶν ἡμεραργιῶν ζημίας.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὰς ἀξιώσεις τὰς ἀναγομένας, εἰς τὰς ἐκ τοῦ συναλ-
 λάγματος ζημίας καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ χαρτοσήμου, οἵτινες ἀνεγνωρίσθησαν μὲν ὡς λίαν βά-
 σιμοὶ ὑπὸ τῆς Μειοψηφίας, ἀνεξετάτως δ' ἀπερρίφθησαν ὑπὸ τῆς Πλειοψηφίας.

Νῦν ἐπὶ τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ νέου κατ' ἀποκοπὴν τιμῆματος.

Ἄχρι τοῦ σημείου τούτου ἡ ἐργασία τῆς Πλειοψηφίας τῆς τεχνικῆς ἐπιτροπῆς ὑπῆρ-
 ξε καθαρῶς ἀρνητικὴ, ἀπορριψάσης ἀπλῶς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Ἐργολαβίας. Νῦν θέλομεν
 ἶδει τὰς προτάσεις καὶ τοὺς ὑπολογισμοὺς, οὓς αὐτὴ ἀμέσως ἐποίησατο.

Καὶ πρῶτον ὡς πρὸς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ κύβου τῶν πετρωμάτων τοῦ ἐξωτερικοῦ
 κυματοθραύστου.

Ἡ ἐπιτροπὴ ὑπολογίζει, ὡς ἤδη ὁ κ. Quellenee ἐν τῇ προμνημονευθείσῃ ἐκθέσει
 του, ὅτι ὀλοκλήρως ὁ θεωρητικὸς κύβος ἄνευ ὑφ' ἑξῆσεων, ἐν τῇ νέᾳ θέσει τοῦ κυματοθραύ-
 στου ἦτο :

Σῶμα τοῦ κυματοθραύστου.	433.487 κυβ. μ.
Κεφάλαι	26.173 κυβ. »
ἐν ὄλφ.	459.660 κυβ. μ.

Ἐπειδὴ ὠρμῶντο ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὀλοκλήρως θεωρητικοῦ κυβισμοῦ, ἐξ οὗ καὶ οἱ συνά-
 δελφοὶ των τῆς μειοψηφίας καὶ δὲν εἶχον, ὅπως προσδιορίσωσι τὰς προβλεπο-
 μένας ὑφ' ἑξῆσεις, εἰμὴ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ δοκιμαστικοῦ τεμαχίου ἀναλυτικῶς

εκτεθειμένα υπό του κ. Quellenee εν τῇ ἐκθέσει του καὶ ἐσχολιασμένα υπό του εἰρημένου Μηχανικοῦ, ὅστις διηύθυνε τὰ ἔργα τοῦ δοκιμαστικοῦ τεμαχίου καὶ τοῦ κ. Bömches, ὅστις διηύθυνεν ὅμοια ἔργα ἐν Τερζέστη, ἐφαίνετο ὅτι τὰ μέλη ταῦτα τῆς Πλειοψηφίας ἐμέλλον νὰ υἱοθετήσωσι τοὺς συντελεστές τῶν ὑφικτήσεων τῶν δύο ἐκείνων μηχανικῶν. "Ὅμως οὐδὸλως ἐγένετο τοῦτο. Ἄνευ λόγου, ἀνευ ἐξηγήσεως τινος, ἴσως δὲ καὶ ἐξ ἀκουσίας πλάνης, ἐφήρμωσαν κατὰ τὸν ὑπολογισμόν τῆς ὑφικτήσεως τοῦ σώματος τοῦ κυματοθραύστου συντελεστήν 0,81, ὃν παρέλαβον ἐκ τῶν προηγουμένων των ἐρευνῶν, ἀντὶ 0,85, ἅτινα ἐξάγονται ἐκ τοῦ δοκιμαστικοῦ τεμαχίου καὶ δὴ 0,90, ὡς προσδιώρισεν τὸ πρῶτον ὁ κ. Bömches ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μεταγενεστέρων ὑφικτήσεων.

Ἐσαύτως δὲ καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑφικτήσιν τῶν κεφαλῶν ὁ κ. Quellenee ἀπεδέξατο μὲν κατ' ἀρχὰς τὸν συντελεστήν 0,50, ἀλλ' ἀναγνωρίσας κατόπιν, ὅτι αἱ περαιτέρω ὑφικτήσεις τοῦ κυματοθραύστου ἀπεδείκνυσαν, ὅτι ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἦτο πολὺ μικρὸς, ἀπεδέξατο, ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ κ. Bömches συντελεστήν 0,55.

Ἄλλὰ τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας, οὐδὸλως λαμβάνοντα ὑπ' ὄψιν τὰς νέας ὑφικτήσεις, ἐπέμειναν εἰς τὸν ἐσφαλμένον ἀριθμὸν 0,50. Τσοῦτω δὲ μᾶλλον σφάλλονται, ἔντε τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ, καθ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι οἱ συντελεσταὶ 0,85 καὶ 0,55, οἱ ὀρισθέντες ὑπὸ τῆς Μειοψηφίας, ἐπηλήθευσαν ἢ πλησιάζουσι νὰ ἐπαληθεύσωσιν, αἱ δὲ ὑφικτήσεις ἐξακολουθοῦσι πάντοτε.

Ἐκ τῶν προειρημένων προκύπτει, ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ κυβισμοῦ τῶν ὀγκοκλίθων τοῦ ἐξωτερικοῦ κυματοθραύστου, ὁ προτεινόμενος ὑπὸ τῆς Πλειοψηφίας, εἶναι ὑλικῶς ἀνακριβής, καὶ ὅτι καὶ ἂν παρίδωμεν τοὺς λόγους, οὓς φέρει ὁ κ. Bömches καὶ ὧν ἕνεκα εἶδει νὰ γείνη δεκτὸς ὁ συντελεστής 0,90, ἵνα ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ μέλλουσαι ὑφικτήσεις, ὁ κυβισμὸς οὗτος πρέπει νὰ διορθωθῇ, συμφώνως πρὸς τοὺς ἔστω καὶ ἀνεπαρκεῖς πάντοτε ἀριθμοὺς τῆς Μειοψηφίας, ἧτοι:

Σῶμα τοῦ κυματοθραύστου ὀλόκληρος θεωρητικὸς κυβισμὸς	. . . 433.487 μ.
« « « « ὑφικτήσεις 85 %	. . . 368.464 »
Κεφαλαὶ ὀλόκληρος θεωρητικὸς κυβισμὸς	. . . . . 26.173
« ὑφικτήσεις 55 %	. . . . . 14.395
Ὀλικὸς κυβ. τῶν πετρωμάτων διὰ κυματοθραύστην 800μ.	<u>842.519 μ.</u>

Ἄλλ' αἱ μᾶλλον ἀπροσδόκητοι προτάσεις ἀπαντῶσιν ἐν τῷ προσδιορισμῷ τοῦ ποσοῦ τῆς νέας ἀποκοπῆς.

Οἱ Μηχανικοὶ, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν Πλειοψηφίαν τῆς τεχνικῆς ἐπιτροπείας, ἄρχονται διὰ τῆς παρατηρήσεως, ὅτι ὁ Ἐργολάβος, ἀναλαμβάνων τὸ ἔργον κατ' ἀποκοπὴν, μετὰ τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν κινδύνων τοῦ ἄρθρου 23 ὤφειλε νὰ μὴ ἀρκεσθῇ ἐν τῷ ὑπολογισμῷ τοῦ κυβισμοῦ τῶν πετρωμάτων τῶν ἀπαιτούμενων ἐν τῷ κυματοθραύστῃ, ἀλλὰ νὰ ἀξήγησιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀναγκαίαν ἀναλογίαν, ὅπως ἐξασφαλισθῇ κατὰ τῶν κινδύνων, οὓς ἀνεδέχετο καὶ θέτουσιν ἑαυτοῖς («τὸ ζήτημα πρὸς εὐρεσιν κατὰ πόσον ἢ συμ-
«πληρωτικὴ δαπάνη, ἢ προκληθεῖσα ἐκ τῶν ὑφικτήσεων τοῦ ἐδά-
«φους, ὑπερέβη τὰς προσδοκίας καὶ τὴν βούλησιν τῶν συμβαλλο-
«μένων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἐργολάβου.»

Πρόκειται λοιπόν, κατά την Πλειοψηφίαν της επιτροπείας, να μάθωμεν ποίαν ύφίζησιν ἐλάμβανεν ὁ Ἐργολάβος ὑπ' ὄψιν ὑπογράφων τὴν σύμβασιν. Δὲν ἀπῆρτετο μέγας κόπος πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ συντελεστοῦ τούτου τῶν τῶν Ἐργολάβων βαρυνόντων κινδύνων, διότι τὰ προσηρτημένα τῇ συμβάσει ἔγγραφα παρῆγον αὐτόν. Ὁ Ἐργολάβος δὲν ἠδύνατο εἰμῆ νὰ καταφύγη εἰς τὸν κ. Pascal, τὸν συντάκτην τοῦ σχεδίου, οὔτινος ἡ ἀρμοδιότης ἐν τοῖς τοιούτοις ἀντικειμένοις ἦν ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως. "Ὅπως δ' ἀποκτήσῃ ἕτερα στοιχεῖα ὤφειλεν ὁ ἐργολάβος νὰ ποιήσῃται αὐτὸς δοκιμὰς, νὰ φέρῃ, πρὸ πάσης συμβάσεως καὶ μάλιστα ἀγνωσῶν ἂν ἔμελλε κἂν νὰ συνάψῃ τοιαύτην, εἰς Πάτρας εἰδικὸν ὕλικόν ἵνα ἐξακριβώσῃ τὸν βαθμὸν τῆς ἐνδοτικότητος τοῦ ἐδάφους. Ἄλλ' ὅποια μέσα ὤφειλε νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τοῦτο; εἶδομεν, ὅτι αἱ τεχνικαὶ ἐπιτροπεῖαι, ἅς ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκάλεισε χάριν τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς σπουδαιότητος τῶν ὑφίζήσεων καὶ μετὰ τὴν ἐπέλευσιν τῶν ὑφίζήσεων, ἐν μόνον πρὸς τοῦτο πρακτικὸν μέσον εὔρον, δηλ.: τὴν κατασκευὴν δοκιμαστικοῦ τεμαχίου. Δὲν πιστεύομεν δ' ὅτι θ' ἀπαιτήσῃ τις παρὰ τοῦ κ. Magnac νὰ κατέφουγεν εἰς τοιοῦτον μέσον χάριν ἀπλῆς μόνον δοκιμῆς. Ἐπομένως δὲν ἀπέμενον αὐτῷ ἢ νὰ καταφύγη εἰς τὴν δῆλωσιν τοῦ κ. Pascal καὶ πράγματι ὑπελόγησεν ἐν μέτρον ὑφίζήσεως, ὡς εἶχον πράξει ὁ τε συντάκτης τοῦ σχεδίου, ὅστις μάλιστα ἐδήλου, ὅτι διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν πᾶν δυνατόν ἐνδεχόμενον καὶ ὁ Σκαλιστήρης, καθ' ἃ προκύπτει σαφῶς καὶ ἐκ τῆς ἀπλῆς ἐρεύνης τῶν διατιμητικῶν λεπτομερειῶν τοῦ ὑπολογισμοῦ του. Ἰδοὺ ὁ μόνος κίνδυνος, ὃν οἱ συμβαλλόμενοι ἠδύνατο νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν ἐν τῷ γεγονότι τῶν ὑφίζήσεων. Ἀνωτέρω εἶδομεν ὅτι, ἐπὶ τῇ υποθέσει, τῇ ἀναγνωρισθείσῃ, ὑπὸ τῆς Πλειοψηφίας τῆς ἐπιτροπείας καὶ βεβαιωθείσῃ ὑπὸ τῆς πρακτικῆς τῶν ἐν Μασσαλία ἔργων, δηλ.: τῶν 33 0/0 κενοῦ μεταξὺ τῶν πετρωμάτων, ὁ κίνδυνος οὗτος ἀντιστοιχεῖ πρὸς χρησιμοποίησιν ὕλικου κατὰ 39.164 κυβ. μ. μείζονος τῶν 381.446 κυβ. μ., ἅτινα ἦσαν ἀναγκαῖα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ θεωρητικῶς ὑπαδεικνυομένου ὑπὸ τῶν κατατομῶν ἔγκου. Ἐπομένως ὁ Ἐργολάβος λογικῶς οὐδένα ἄλλον κίνδυνον ὡς ἐκ τῶν ὑφίζήσεων ἠδύνατο νὰ διατρέχῃ ἢ τὴν συμπληρωτικὴν ταύτην παροχὴν, ἀντιστοιχοῦσαν περίπου εἰς 1/10 τοῦ προβλεφέντος κυβισμοῦ τοῦ κυματοθραύστου, τὸ δὲ ποσὸν τοῦ κινδύνου τούτου πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ, ὡς ἐπράξαμεν ἀνωτέρω, ἐφαρμοζομένου εἰς τὸν κυβισμόν τοῦτον τοῦ κατὰ μέσον ὄρον τιμήματος, τοῦ ἐξαγομένου ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ τιμήματος τοῦ κυματοθραύστου διὰ τοῦ θεωρητικοῦ ὁλοκληροῦ κυβισμοῦ, ὃν ὁ κυματοθραύστης ἔμελλε νὰ ἀπαιτήσῃ.

Ἄλλ' ὁ τρόπος τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν μελῶν τῆς Πλειοψηφίας εἶναι ὅλως διάφορος.

Ὅριζουσιν ἐκ τῶν προτέρων εἰς 10 0/0 τὰς συνήθεις τοῦ κυματοθραύστου ὑφίζήσεις, εἰς δὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον προσθέτουσιν ἔτι 20 0/0 λόγῳ « συνήθων κινδύνων καὶ ζημιῶν ἐκ τῆς ἀποκοπῆς » ὥστε, κατὰ τὴν ἐκτίμησίν των, φαίνεται, ὅτι ὁ Ἐργολάβος ὤφειλε νὰ προῖδῃ, πρὶν μειοδοτήσῃ, κινδύνους κατὰ 30 0/0. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοί εἰσιν ὅλως φαντασιώδεις· οὐδὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ αὐτοὺς καὶ ἐγείρεται ἡ ἀπορία ἐπὶ τῇ βάσει τίνος πρακτικῆς ἢ τίνος πείρας τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας ἠδυνήθησαν νὰ ἀναγνωρίσωσιν ὡς σύνηθες γεγονός (συνήθεις κινδύνους), τόσον ὑπερμέτρως ἐξωγκωμένην ἐκτίμησιν. Ἐὰν τὰ συνήθη τυχερὰ τῆς κατ' ἀποκοπὴν ἐργασίας, ἀνήρχοντο εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο, οὐδεὶς ἐργολάβος ἠθελε μειοδοτεῖ, ἰδίᾳ δ' ἐν Πάτραις δὲν θά ἐδλέπομεν τοὺς ἰκα-

νωτέρους ἐργολάβους νὰ διαγωνίζωνται περὶ ἔργου, προφανῶς παρουσιάζοντος τοιούτους κινδύνους.

Ἄλλὰ καὶ ἂν δεχθῶμεν, ὅτι ἐν ἐπιχειρήσει κατ' ἀποκοπὴν οἱ προβλεπτέοι κίνδυνοι ὑπολογίζονται: μέχρι τοῦ ἀθασίμου αὐτοῦ ἀριθμοῦ 30 0/0, οἱ κίνδυνοι οὗτοι οὐχ ἦττον περιλαμβάνουσιν, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῆς Πλειοψηφίας ἐξάγεται, τὸ σύνολον τῶν τῆ ἐργολαβία ἐπιζημιῶν τυχηρῶν. Ἐπομένως περιλαμβάνουσι: τὰ συμβάντα πάσης φύσεως, τὰς ἐκ τῆς κακοκαιρίας προερχομένας ἡμεραργίας, τὰς ζημίας τῶν ἀποσκευῶν καὶ τοῦ ἐν τῇ θαλάσῃ ὑλικοῦ, τὰς ἀπωλείας ἀνθρώπων, τὰς ἐξ ἐκτάκτων καταιγίδων δυνατὰς καταβυθίσεις, τὰς ἀβάριας, ἅς τὰ τυχεῖα συμβάντα καὶ αἱ κακοκαιρίαι δύνανται νὰ προσενηύσωσι, τὴν καταστροφὴν τῶν ἔργων ἐκ φυσικῶν περιστάσεων ἄλλων ἢ ἡ κακὴ φύσις τοῦ ἐδάφους κλ. .

Ἄλλ' ἢ Ἐργολαβία δὲν διέτρεξεν ἤδη μέγα μέρος τῶν κινδύνων; τὸ πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἔργων ὑλικὸν δὲν ἦλθεν ἐκ Γαλλίας διαπλευσαν τὴν Μεσόγειον; δὲν ἐδέησε νὰ πληρωθῶσι χάριν τῆς μεταφορᾶς ἀσφάλεια, ἐπιβαρύνουσαι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ χωρὶς ν' αὐξήσωσι τὴν ἐξ αὐτοῦ δυνατὴν ὠφέλειαν; δὲν ἐδέησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἤδη γεγεννημένων ἐργασιῶν, νὰ ἐπανορθωθῶσι τὰ ἀτυχήματα πάσης φύσεως, νὰ συντηρηθῶσιν ἐπὶ μεγάλας δαπάναις τὸ τε ὑλικὸν καὶ τὰ ἰδρύματα; δὲν ἀπωλέσθησαν φορτηγίδες, δὲν κατεστράφησαν πολυδάπανα κατασκευάσματα ἐν τῷ λιμένι τῆς ἐπιβίθασεως τοῦ ὑλικοῦ; Αἱ δαπάναι αὗται, ἐὰν ἤθελε τις νὰ τὰς ὑπολογίσῃ, ἀντιπροσωπεύουσιν αὐταὶ καὶ μόναι σπουδαῖον μέρος τοῦ συνόλου τῶν κινδύνων, περὶ οὗ λαλεῖ ἡ Πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπείας. Ἄλλὰ κατεβλήθησαν ἤδη ἐκ τοῦ ταμείου τῆς Ἐργολαβίας, εἶναι δ' ἀδύνατον νὰ υποχρεωθῇ αὕτη νὰ ὑποστῇ αὐτὰς καὶ ἐκ δευτέρου. Ἄλλὰ καὶ αἱ ἀποτυχία, ἅς ὑπέστη ἤδη ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους, ἰδίᾳ δ' αἱ ἐκ τῆς διακοπῆς τῶν ἔργων προελθοῦσαι ζημίαι, ἅς ἡ Πλειοψηφία τῆς ἐπιτροπείας καταλογίζει εἰς βάρος τῆς Ἐργολαβίας, ὡς προερχομένας ἐκ πταισμάτων τῆς, δὲν πρέπει ὡσαύτως κατὰ τὸ σύστημά τῆς, νὰ ταχθῶσι λογικῶς εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν κινδύνων; Διότι τῷ ὄντι πῶς δύναται, ἐν ταύτῳ, νὰ διαμφισβητῇ τῇ Ἐργολαβίᾳ τὴν ἀποζημίωσιν ἐκ τῆς βραδύτητος καὶ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν ὑλικῶν, ἐπίσης καὶ ὅλας τὰς ἐπιζημιῶν συνεπειὰς τῆς βραδύτητος ταύτης. οἶα: ἢ ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ νομίσματος καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν τελῶν τοῦ χαρτοσήμου καὶ νὰ μὴ ἀναγνωρίζῃ ὅτι, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ σύστημά τῆς, ἐὰν αἱ ἀπώλεια αὗται δὲν βαρύνουσι τὴν Λιμενικὴν Ἐπιτροπὴν, πρέπει τοῦλάχιστον νὰ ταχθῶσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν εἰς βάρος τῆς Ἐργολαβίας κινδύνων· οὕτως ὥστε, ὅταν ἡ Πλειοψηφία κἀμνη, ἐπὶ τῇ βάσει: ἐσφαλμένου ἀξιώματος, τὸν λογαριασμὸν τῶν κινδύνων, ὅπως ἐπιβάλλῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἐργολαβίαν, ὀφείλει τοῦλάχιστον νὰ φέρῃ, ἐν τῷ λογαριασμῷ τούτῳ, εἰς πίστωσιν τοῦ Ἐργολάβου, τὰς ὑπερμέτρους ζημίας, ἅς ὑπέστη ἤδη οὕτως καὶ αἵτινες κατὰ τὸ αὐτὸ σύστημα, δέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς πραγμάτωσις τῶν κινδύνων. Ἐὰν λοιπόν, λάβωμεν ὡς ἀφετηρίαν τὰ 30 0/0 τῶν αὐτογνωμόνως ὑπὸ τῶν Μηχανικῶν τῆς Πλειοψηφίας ἐκτιμηθέντων κινδύνων, λογικῶς δέον νὰ ἀφαιρέσωμεν ἐξ αὐτῶν ὅλους τοὺς κινδύνους, οὓς διέτρεξεν ἤδη ἡ Ἐργολαβία καὶ περὶ ὧν ἐφθήμεν εἰπόντες. Ἄλλ' ἀφ' οὗ, καθόλου εἰπεῖν, πρόκειται νὰ θεῶσιν αἱ βάσεις νέας συμφωνίας, δὲν πρέπει νὰ λάβωμεν ἐπίσης ὑπ' ὄψιν τοὺς νέους κινδύνους, εἰς οὓς ἡ νέα ἀποκοπὴ μέλλει νὰ ἐκθέσῃ τὸν ἐργολάβον; Οἱ κίνδυνοι δ' οὗτοι ἀπομένουσιν ἀκέραιοι, ἄρα ἐν τῇ ἀποτιμῇ τοῦ συνόλου αὐτῶν πρέπει νὰ ἀφεθῇ καὶ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, ὅπως καλυφθῶσι. Πᾶσα ἄλλη πορεία ἤθελεν εἶσθαι νομιμοποίησις υπερβολικότητος,

συνισταμένης ἐν τῇ καθυποχρεώσει τῆς Ἐργολαβίας τοῦ ὑποστῆναι τρίς τὰς αὐτὰς ποινάς : πρῶτον λόγῳ τῶν παρελθόντων κινδύνων, τῶν προξενησάντων δαπάνας, καταβληθείσας ἤδη ὑπὸ τῆς Ἐργολαβίας, ἐκ δευτέρου λόγῳ τῆς προτεινομένης ἐκπτώσεως καὶ ἐκ τρίτου διὰ τῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἐκτελέσεως ἔργων μὴ προβλεφθέντων μὲν, ἀλλ' ἐκ τῶν περιστάσεων καταστάντων ἀναγκαίων.

Αἱ σκέψεις αὗται φανήσονται εἰς πάντα εὐθετον καὶ μὴ προκατειλημμένον νοῦν ἀρκούσαι, ὅπως καταδειχθῆ ὅτι πλὴν τῶν κινδύνων, τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κυρίου Pascal προβλεφθεῖσαν κατακάθισιν καὶ ὦν τὴν ἕκτασιν προσδιωρίσαμεν ἤδη ἀνωτέρω δι' ἀριθμῶν, δὲν δύναται τις, πρὸ πάντων προκειμένου περὶ συνάψεως νέας συμφωνίας, νὰ ρίψῃ εἰς βάρος τῆς Ἐργολαβίας, ἣτις τόσα ἤδη ὑπέστη, καὶ τοὺς ὑπὸ τῆς Πλειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπείας προβλεφθέντας.

Οἱ Μηχανικοὶ τῆς Πλειοψηφίας προφανῶς δὲν ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὰς συνεπείας ταύτας. Ἡθέλησαν μόνον, ἀπλῶς καὶ καθαρῶς, νὰ βαρύνωσι τὴν Ἐργολαβίαν μὲ 30 % ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀρχικὴν τοποθέτησιν τοῦ κυματοθραύστου ἀναγκαίου κυβισμού.

Ἄλλ' εἶδομεν ἤδη, ὅτι ὁ κυβισμὸς οὗτος, ὑπολογιζομένου κενοῦ 33 %, εἶναι 381, 446 μ. Διὰ νέας δ' ἀντιφάσεως, ἀφ' οὗ ἀνεγνώρισαν, ὅτι πρέπει βεβαίως νὰ ὀρμηθῆ τις ἀπὸ κυβισμόν ὑπολογιζομένου μὲ πλεόν ἢ 25 % κενοῦ, κάμνουσι τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ὀρμώμενοι ἀπὸ κυβισμού μὲ μόνον 25 % κενοῦ καὶ καταλήγουσι νὰ ἀνεύρωσιν, ὅτι ἡ Ἐργολαβία ὤφειλε, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τοὺς κινδύνους, νὰ παράσχῃ διὰ τὸ ὀλικὸν τίμημα τοῦ κυματοθραύστου, ὀλικὸν κυβισμόν ἐκ 563,500 μ. Ἡ δὲ διαφορά, $563,500^μ - 381,446^μ = 182,054^μ$, παριστᾷ ἀκριβέστατα τὴν ποινήν, ἣν θέλουσι νὰ ἐπιβάλωσι τῷ Ἐργολάβῳ, ἕνεκα τῶν κινδύνων, οὓς ἀνέλαβε μειοδοτήσας. Παραβάλλοντες δὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον πρὸς τὸν ἐκ τῆς

συμβάσεως ἐξαγόμενον θεωρητικὸν κυβισμόν, βλέπομεν ὅτι παριστάνει τὰ $\frac{182,054}{381,446}$ ἢ τοὶ 48% τοῦ προβλεφθέντος θεωρητικοῦ κυβισμού. Οὕτως καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν Μηχανικῶν τῆς Πλειοψηφίας προκύπτει, ὅτι ὁ Ἐργολάβος, μόνον καὶ μόνον λόγῳ τῶν ὑφικτήσεων, ἅς ἐν ἄλλῳ μέρει τῆς ἐκθέσεώς τῶν ἀναγνωρίζουσιν ὡς ἀπολύτως ἐκτάκτους καὶ πέραν πάσης προσδοκίας, ὤφειλε νὰ προίδῃ 48 % ἔτι πέραν τοῦ θεωρητικοῦ κυβισμού, τοῦ ὀριζομένου ἐν τῇ συμβάσει. Τὸ ὑπερβολικὸν δὲ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου καταδείκνυσι μέχρι τίνος βαθμοῦ εἰσὶν ἀπορριπτέοι οἱ ὑπολογισμοὶ τῆς Πλειοψηφίας τῆς Ἐπιτροπείας. Ἄλλως δὲ παρατηρητέον, ὅτι ἐὰν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, ὡς ἀνωτέρω συνέβη, οἱ κίνδυνοι, οὓς ἤδη διέτρεξεν ἡ Ἐργολαβία καὶ εἰτινες ἐπραγματοποιήθησαν ἐξ ἄλλων λόγων ἢ ἐξ ὑφικτήσεων καὶ οἱ κίνδυνοι οἱ ἕνεκα τῆς νέας κατ' ἀποκοπὴν συμβάσεως ὑπάρξοντες, φθάνομεν εἰς ἀποτελέσματα ἔτι ἀπιθανώτερα. Αἱ δ' ἀποδείξεις αὗται φαίνονται ἡμῖν ἐπαρκεῖς, ὅπως δυνήσωμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν ἀποδοτέαν ἀξίαν τῇ ὑπὸ τῆς Πλειοψηφίας γενομένη ἀποτιμήσει τῶν κινδύνων. Ἀποδεικνύουσι τῷ ὄντι ὅτι τὰ δυσμενῆ τυχερὰ, ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην ἕκτασιν ἐρμηνεύμενα καὶ δὴ κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν μηχανικῶν τῆς Πλειοψηφίας, προεξοφλήθησαν ἤδη ἀκριβῶς κατὰ μέγα μέρος τοῦ ποσοῦ, ὅπερ οὗτοι προτείνουσιν ὡς ἐπιβλητέον τῇ Ἐργολαβίᾳ, ὡς τοῦτο πιστοποιεῖται διὰ τῆς ἐξακριβώσεως, μετὰ τοῦ ἀ λ η θ ο ὤ ς κενοῦ, τοῦ ἀ λ η θ ο ὤ ς θεωρητικοῦ κυβισμού ἄνω τῆς ἀ λ η θ ο ὤ ς ἀρχικῆς θέσεως τοῦ ἐδάφους καὶ διὰ τῆς συγκρίσεως τοῦ κυβισμού τούτου πρὸς τὸν προβλεφθέντα.

Ἄλλα καὶ νέα ἐκπλήξεις ἐπιφυλάσσονται ἡμῖν. Ἡδύνατό τις τὸ κατ'ἀρχὰς νὰ πιστεῦσῃ, ὅτι ἀφ' οὗ ἀπεφάνησαν αὐτογενωμένως, ἄνευ λόγου, ἄνευ ἐξηγήσεων, ὅτι ὁ συμπληρωτικὸς κυβισμὸς, ἐφ' οὗ ἔδει νὰ στηριχθῆ ὁ Ἐργολάβος ἕνεκα τῶν κινδύνων, οὓς διέτρεχεν, ἔδει νὰ ἦ 30 % ἐπὶ τοῦ προβλεφθέντος θεωρητικῷ κυβισμοῦ (εἶδομεν δ' ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι ὁ συντελεστής οὗτος τῶν κινδύνων, ὡς ὑπολογίσθη, ὑπερβαίνει: τὰ 48 %), τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας ἔμελλον νὰ ὑπολογίσωσι τὴν τιμὴν τοῦ κυματοθραύστου κατὰ τὴν κατὰ μέσον ὄρον ἐκ τῆς συμβάσεως προκύπτουσαν τιμὴν καὶ κατόπιν νὰ ἐξαγάγωσι τὸ ποσὸν τῆς ὑπερ-ὄγκου ποινῆς, ἣν ἠρέσθησαν νὰ ὀρίσωσιν. Ἄλλ' οὐδὲν τούτων συμβαίνει.

Δι' ὑπολογισμοῦ ἔτι μᾶλλον ἐξωγακμένου καὶ μᾶλλον ἐσφαλμένου, ὀρμῶνται ἀπὸ τοῦ πλέον ἢ κατὰ 48% ἠῤῥημένου κυβισμοῦ, ὅπως καθορίσωσι τὴν κατὰ μέσον ὄρον τιμὴν, τὴν ἐφαρμοστέαν ἐπὶ τοῦ ὀλικῷ κυβισμοῦ τοῦ κυματοθραύστου, εἰς τρόπον ὥστε διὰ τοῦ μέσου τούτου καταβιβάζουσιν οὐ μόνον τὴν ἀξίαν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐργολάβου χορηγητέων λιθωμάτων ἕνεκα τῆς συμβάσεως καὶ τὴν τῶν λιθωμάτων, ἀτινα κατὰ βούλησιν προσθέτουσιν εἰς τὸν συμβατικὸν κυβισμόν, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ υπερβάλλοντος. Ὁ τρόπος ὁμοῦς οὗτος τοῦ ὑπολογισμοῦ οὐδὲ στιγμὴν δύναται ν' ἀνθέξῃ εἰς ἔλεγχον. Ἡ ποινὴ τῶν 30%, ἧς τὸ ὑπέρογκον κατεδείξαμεν ἄνωτέρω καὶ ἣν δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν, μίαν μόνον σημασίαν δύναται δι' ἀπαντας νὰ ἔχῃ δηλ.: ὅτι ὁ Ἐργολάβος ὀφείλει ἀντὶ τιμῆματος ὄρ. 4,002.000 (καὶ οὐχὶ ὄρ. 3,992,833. $\frac{53}{100}$, ἧς ἡ ἐκθεσις τῆς Πλειοψηφίας κατὰ λάθος ἀναγράφει) νὰ παράσχη οὐ μόνον τὸν ἀρχικὸν θεωρητικὸν κυβισμόν, ἀλλὰ καὶ προσέτι 30% τοῦ κυβισμοῦ τούτου.

Ἄλλ' ἀφ' οὗ ὁ Ἐργολάβος ἀπαξ ὑποβλήθη εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ὑπερόγκου τούτου λύτρου, οὐδὲν δυνάμεθα νὰ ἀπαιτήσωμεν πλέον παρ' αὐτοῦ λόγῳ ποινῆς, ὁ δὲ πλεονάζων κυβισμὸς δέον νὰ τῷ πληρωθῆ κατὰ τὴν ἐκ τῆς συμβάσεως προκύπτουσαν τιμὴν ἥτοι κατὰ λόγον $\frac{4,002,000}{381,446} = 10$ ὄρ. 48%.

Ὡς δ' εἶδομεν προηγουμένως ὁ πλεονασμὸς οὗτος δέον νὰ ὑπολογισθῆ ὡς ἐξῆς:

Ὁ ὀλόκληρος θεωρητικὸς κυβισμὸς τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου μὲ κενὰ 33 % φέρει. . . . . 381.446 * * *

Τὸ ὅλον τῶν κινδύνων εἶναι 30 % ἐπὶ τοῦ κυβισμοῦ τούτου, ἥτοι

$$\frac{114.434}{495.880} * * *$$

Ἐν ὅλῳ

τοιούτος εἶνε ὁ κυβισμὸς, ὃν ὁ Ἐργολάβος ὀφείλει νὰ παράσχη ἀντὶ τιμῆς τῶν 4,002.000 ὄρ.

Τοῦ κυβισμοῦ δὲ τῶν διὰ τὴν παρούσῃν τοποθέτησιν τοῦ κυματοθραύστου ἀναγκαίων πετρωμάτων ὄντος (ἴδε σελ. 7), ἐκ 842.519 κυβ. μ., ἡ διαφορά μεταξὺ 842.519 κ. μ.— 495.880 κ. μ.— 346,639 κ. μ. παριστᾷ τὸν πλεονάζοντα κυβισμόν, ὅστις ἐν πάσῃ περιπτώσει πληρωτέος ἐστὶ τῷ Ἐργολάβῳ πρὸς ὄρ. 10. $\frac{48}{100}$ ἥτοι

$$346,639 \times 10 \text{ ὄρ. } \frac{48}{100} = 3.632.776 \text{ ὄρ. } \frac{72}{100}.$$

Θὰ παρατηρήσῃ τις βεβαίως, ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος καταστρώνυται λαμβανομένων ὡς ἀφετηρίας αὐτῶν τούτων τῶν ἐξαγομένων τῶν Μηχανικῶν τῆς Πλειοψηφίας, ἥτοι διορθουμένου, ὡς αὐτοὶ ὑπέδειξαν, τοῦ ὄγκου τῶν κενῶν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει κινδύνων 30 %, ἀτινα αὐτοὶ αὐτογενωμένως ὥρισαν, ἀλλὰ καθ' ὧν πάσῃ δυνάμει διαμαρτύρεται ἡ Ἐργολαβία.

"Αλλως δὲ εἶναι οὐσιῶδες νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἐπιφυλασσομένου τοῦ συντελεστοῦ 30% ἐπὶ τῶν κινδύνων, ᾧ συμφώνως ὑπελογίσθη ἀνωτέρω τὸ ποσὸν τῶν 3.632.776 δρ. $\frac{72}{100}$, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα οὐδὲ τότε νὰ θεωρήσωμεν τὸ ποσὸν τοῦτο ὡς παριστῶν τὰ ὑλικῶς διορθωθέντα πορίσματα τῆς Πλειοψηφίας, εἰμὴ ἐάν ὁ ἐργολάβος ἐμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὰ ἔργα μέχρι τοῦ πέρατός των, χωρὶς νὰ διατρέξῃ ἐφεξῆς νέον τινὰ κίνδυνον. Ἐν τούτοις εἰδομεν ἐξ ἐναντίας, ὅτι ἡ Πλειοψηφία συνιστᾷ μετ' ἐπιμονῆς εἰς τὴν Λιμενικὴν Ἐπιτροπὴν νὰ συνάψῃ μετὰ τοῦ ἐργολάβου νέαν κατ' ἀποκοπὴν σύμβασιν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ν' ἀναδεχθῆ οὗτος ὅλους τοὺς κινδύνους τῆς ἐκτελέσεως. "Ὅθεν δὲν δύναται οἱ αὐτοὶ ἐμπειροτέχνα, χωρὶς νὰ παραβῶσι τοὺς στοιχειωδεστάτους κανόνας τῆς λογικῆς, ἐξ ἐνός μὲν νὰ ἰσχυρίζωνται, ὅτι ἡ ἀρχικὴ σύμβασις πρέπει νὰ ἐπιβαρυνθῇ διὰ 30% ὑπὸ τὸν τίτλον « συνήθεις κίνδυνοι», ἐξ ἐτέρου δ' ὅτι ἡ σκοπούμενη νέα σύμβασις δὲν πρέπει νὰ αὐξηθῇ δι' οὐδενὸς στοιχείου κινδύνων. Μοιραίως λοιπὸν κατέληξαν τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας, δι' αὐτῆς ταύτης τῆς λογικῆς τοῦ συστήματός των, εἰς τὴν αὐξῆσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμπερασμάτων των ἐν περιπτώσει συνάψεως τῆς νέας ὑπ' αὐτῶν προτεινομένης συμβάσεως διὰ προσθήκης ἀποθεματικῆς διὰ κινδύνους, ὧν τὴν σπουδαιότητα αὐτοὶ κατέστησαν γνωστὴν καὶ τοῦτο, ἐπαναλαμβάνομεν, ἐπὶ ποινῇ τοῦ νὰ προστεθῇ εἰς τὰ πολυπληθῆ σφάλματα, ἅτινα ἀνωτέρω κατεδείξαμεν, ἡ ἀκατανοητοσύνη τῶν ἀντιφάσεων.

Οὕτως, διὰ τῆς ἐπανορθώσεως τῶν σφαλμάτων τοῦ ὑπολογισμοῦ, ἅτινα εἰσέφρυσαν ἐν τῇ ἐργασίᾳ των, ἐπανορθώσεως ἀναποδράστου, βλέπομεν ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας καταλήγουσιν εἰς τὴν αὐξῆσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ἀποκοπῆς εἰς 3.632.776 δρ. $\frac{72}{100}$ διὰ τὸν κυματοθραύστην ἐξ 800μ. Εἰς δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο προσήκει νὰ προστεθῶσι καὶ 200.000 δρ., εἰς ἅς, ἀκολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τῶν ἐν τῇ Μειοψηφίᾳ συναδέλφων των, ἀπεδέξαντο ὅτι πρέπει νὰ καταβιβασθῆ ἡ ὀφειλομένη τῇ Ἐργολαβίᾳ ἀποζημιώσις διὰ τὰς λιθορριπὰς δι' ὀγκολίθων ἐν τῷ ἀρχαίῳ τεμαχίῳ τοῦ κυματοθραύστου. Τοῦτο περιέχει ἔγκρισιν ἐν συνόλῳ 3.832.776 δρ. $\frac{72}{100}$, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ποσὸν τοῦτο περιλαμβάνει ἀποθεματικὸν κεφάλαιον διὰ μέλλοντας κινδύνους, τοῦθ' ὅπερ τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας, πρῶτα αὐτὰ, δὲν πρέπει νὰ δεχθῶσιν.

"Αλλως ἐπιτρέπεται νὰ ἀπορήσῃ τις, διατὶ τὰ μέλη τῆς Πλειοψηφίας, ἀφ' οὗ τόσον ἀπέστησαν τῶν ὑπολογισμῶν τῆς Μειοψηφίας ἐπὶ τοῦ κυρίου κεφαλαίου τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποκοπῆς, ἔκριναν καλὸν νὰ ἀποδεχθῶσιν ἄνευ λόγου τὸ ποσὸν τῶν 200,000 δρ., τὸ προταθὲν ὑπὸ τῆς αὐτῆς Μειοψηφίας χάριν τῶν πλεοναζόντων ὀγκολίθων, ἐν ᾧ γνωρίζουσι κάλλιστα ὅτι τὸ ἀληθὲς ποσὸν, τὸ προκύπτειν ἐκ τῶν ὑπολογισμῶν. εἶναι 400,383 δρ.

Οἱ κ. κ. Bömches καὶ Quellenec, ὁρμώμενοι ἀπὸ διδόμενα καὶ ὑπολογισμοὺς διαφόρους, οὐς ἠλέγξαμεν ἀνωτέρω, ἤθελον καταλήξαι ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς αὐξήσεως τῆς ἀποκοπῆς διὰ κυματοθραύστην 800 μ. (ὁ ὑπολογισμὸς των ἐγένετο μόνον δι' 705 μ.) εἰς ποσὸν ὀλίγον κατώτερον ἐκείνου, ὅπερ πρὸ μικροῦ ὑπελογισαμεν ἐπὶ τῇ βᾶσει τῶν δεδομένων, τῶν ληρθέντων ἐκ τῆς ἐκθέσεως τῶν Μηχανικῶν τῆς Πλειοψηφίας. Ἀλλὰ τὰ δύο μέλη τῆς μειοψηφίας ἐξήτασαν πρὸς τούτοις, ἐν πνεύματι αὐστηρᾶς κριτικῆς, καὶ τὰς περὶ ἀποζημιώσεως ἀξιώσεις, ἃς ὁ Ἐργολάβος ἤγειρε διὰ τὰς παμμεγέθεις ζημίας, ἃς ὑπέστη καὶ ὧν τὰ αἷτια ἀλλαχού ἀνεπτυξάμεν.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἡ συγκριτικὴ ἔρευνα τῶν συμπερασμάτων τούτων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, εἰς ἃ καταλήγει τις, ἀφαιρῶν ἀπὸ τὰ πορίσματα τῆς Πλειοψηφίας τὰς πλάνας καὶ τὰς παραδρομάς, καταδείκνυσιν, ὅτι ἐπὶ τέλους ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῶν ὀλικῶν ἀριθμῶν, τῶν περιλαμβανόντων συγχρόνως τὴν ἐξόβλησιν τοῦ παρελθόντος καὶ τὸ ποσὸν τῆς νέας ἀποκοπῆς, δὲν εἶναι τόσον σημαντικὴ, ὅσον ἠδύνατό τις τὸ κατ' ἀρχὰς νὰ ὑποθέσῃ.

Ἐκ τούτου προκύπτει, ὅτι ἡ Ἐργολαβία ἀποδεχομένη (ὡς ἤδη ἐπραξεν ἐν ταῖς ἀπὸ 18/30 Σεπτεμβρίου 1887 ἀναφοραῖς αὐτῆς πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν) λόγῳ συμβιβασμοῦ τὰ ἐν ἀριθμοῖς ἀποτελέσματα τῶν σκέψεων τῆς Μειοψηφίας, σιωπηρῶς ἀνέλαβεν εἰς βάρος τῆς ἔτι καὶ ὅλας τὰς ποινάς, ἃς τὰ ἤττον εὐμενῆ πρὸς αὐτὴν πνεύματα ἐνόμισαν, ὅτι δύνανται νὰ τῇ ἐπιβάλλωσιν. Ἐπομένως θὰ ἠδυνάτῃ νὰ προβῇ εἰς μείζονας θυσίας, ἐκείνων εἰς ἃς τόσον ἐκούσια συνήρουν ἐν πνεύματι συνδιαλλαγῆς, ἃς τυχόν ἡ Λιμενικὴ ἐπιτροπὴ θὰ θελήσῃ νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτῇ.

Τῶ ὄντι ἡ Ἐργολαβία ὑπέστη ἤδη πᾶσαν ποινήν, ἣν καὶ ἐπὶ τῇ μᾶλλον δυσμενεῖ δι' αὐτὴν ὑποθέσει ὦφειλε τυχόν νὰ ὑποστῇ. Οἱ κ. κ. Bömches καὶ Quellenec περιέκοψαν, ὅσον ἠδυνήθησαν, ἅπαντα τὰ κεφάλαια, ἧτοι: α') Ὡς πρὸς τὴν ἀπόλυτον ποσότητα ὑλικοῦ, τὴν χορηγητέαν πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ κυματοθραύστου—τὴν κατεβίβασαν. β') Ὡς πρὸς τὴν ποσότητα τοῦ χορηγηθησομένου ὑλικοῦ, τὴν ὑποτιθεμένην ἀναγκαίαν, κατὰ τὰς ὑποθέσεις καὶ τοὺς ὅρους τοῦ σχεδίου—τὴν ἠῤῥηξαν, ἐκπίπτοντες εἰς βάρος τοῦ Ἐργολάβου ὀλόκληρον τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, τὸ προσωρισμένον διὰ τοὺς κινδύνους καὶ ὑπολογισθέν, ὑπὸ τοῦ συντάκτου τοῦ σχεδίου καὶ οὐ μόνον τὸ καταφανές, ἧτοι τὴν διαφορὰν μεταξὺ 460,000 μέτρων καὶ 433,000 μέτρων, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπολανθάνον, ἧτοι τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν πραγματικῶν κενῶν ἐκ 33 0/0 καὶ τῶν κενῶν ἐξ 25 0/0. γ') Ὡς πρὸς τὸ ὅλον τίμημα—ἐξέλεξαν τὴν μέχρι τοῦ ἐσχάτου σημείου κατωτέραν τιμὴν ἐξ ὅλων, ἃς ἠδύνατό τις νὰ ὀρίσῃ, ἐπὶ τῇ βάσει εἴτε αὐτῆς ταύτης τῆς ἀρχικῆς συμβάσεως, εἴτε τῶν ἀρχαίων ὄρων τοῦ Σκαλιστήρη, εἴτε τῆς χάριν τοῦ δοκιμαστικοῦ τεμαχίου συναφθείσης συμβάσεως, εἴτε τέλος τῶν τιμῶν τῆς κατασκευῆς, αἵτινες ἐν τούτοις ἐφαίνοντο ὡς αἱ μᾶλλον κατάλληλοι, ἵνα ληθῶσιν ὡς βάσις τῆς διαρρυθμίσεως τῆς ὑποθέσεως. Περιορίσθησαν λοιπὸν ἐκ συστήματος κάτω τῶν τιμῶν, ἃς οἱ τε συμβαλλόμενοι καὶ οἱ συντάκται τῶν σχεδίων εἶχον θεωρήσει ὡς τὰς μόνας ἀληθεῖς πρὸ δέκα ἐτῶν, ἐντελεῶς παραλείψαντες πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐν τούτῳ νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπερτίμησιν ὅλων τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῶν ὑλικῶν, τὴν συμβᾶσαν ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ὑπελογίσθησαν αἱ ἀρχαῖαι τιμαὶ μέχρι τῆς στιγμῆς, ἐν τε τῶ παρελθόντι καὶ ἐν τῶ μέλλοντι, καθ' ἣν ἡ νέα τιμὴ πρόκειται νὰ ἐφαρμοσθῇ. δ') Ὡς πρὸς τὰς ἀποζημιώσεις.— Οἱ κ. κ. Bömches καὶ Quellenec ὑπολογίζουσι ποσὸν 400,000 δρ. διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῶν ὀχολιθίων, καταβιβάζουσι δ' αὐτὸ κατόπιν αὐτογυμνῶνας εἰς 200,000 δρ. ὑπολογίζουσιν ἕτερον πέραν τῶν 300,000 δρ. διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἀποσκευῶν, ὑποβάλλουσι δ' αὐτὸ κατόπιν εἰς δύο διαδοχικὰς ἐκπτώσεις, ἀμφοτέρας ἀθαιρέτως, ὅπως καταβιβάσωσι τὴν ἀπόζημιώσιν ταύτην εἰς ποσὸν ὀλίγον ἄνω τῶν 100,000 δρ. Τέλος οὐδὲν ὑπολογίζουσιν διὰ τὴν

τόσω δαπανηράν διαχείρησιν τῶν διὰ γεραυῶν κινήτων ὀγκολίθων, ἔτι δὲ οὐδέν, ἐννοεῖται, διὰ τὰς νέας ζημίας, ἃς ἡ Ἐργολαβία ἀκουσίᾳ ὑπέστη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ νέου τούτου ἔτους, καθ' ὃ ἀνέμενε τὴν λύσιν καὶ τῆς ἀνωμάλου ἐργασίας. Εἶναι λοιπὸν καλῶς βεβαιωμένον, ὅτι ἐπὶ ὅλων τῶν κεφαλαίων, μηδενὸς ἐξαιρουμένου, τὰ δύο μέλη τῆς μειοψηφίας περιέκοψαν, περιέκοψαν ὡσαύτῃ ἐξεπίτηδες. Ἐπραξαν τοῦτο ἀσυνειδήτως; Οὐδόλως.

Αὐτοὶ οἱ ὄδοι θέλουσιν ὁμολογήσει, ἐρωτώμενοι, ὅτι ἐάν, ἀντὶ τῆς ἐνεργῶσιν κατ' εἰσήγησιν καὶ διὰ λογαριασμὸν τῆς Λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐνῆργουν ὡς πραγματογνώμονες ὑπὸ τοὺς ἑν τινι τῶν ἄρθρων τῆς συμβάσεως ὅρους, θὰ κατέληγον, ἐν πλήρει ἀνεξαρτησίᾳ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι παντὸς πλάγιου ὄρου, εἰς συμπεράσματα πολὺ ἀνώτερα κατ' ἀριθμὸν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ πολὺ εὐνοϊκώτερα κατ' ἀρχήν. Ἄρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις κατὰ γράμμα τὰ διάφορα κεφάλαια τῆς ἐκθέσεώς των, ἵν' ἀναγνωρίσῃ προφανῶς, ὅτι ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν τῶν τιθεμένων εἰς τὸ πέραν τῶν σκέψεών των, ἀπαιτεῖ ἀντικατάστασιν δι' ἀριθμοῦ μείζονος τοιοῦτον δὲ πᾶσα ἀμερόληπτος καὶ ἀμμιμερῆς πραγματογνωμοσύνη δὲν θὰ παρέλιπε νὰ ἐξαγάγῃ. Ἐάν δ' οἱ κ.κ. Bümches καὶ Quellenec δὲν ἐξήγαγον καὶ αὐτοὶ τοὺς μείζονας τούτους ἀριθμούς, ἔπραξαν τοῦτο, διότι ὤφειλον νὰ τεθῶσιν, ὑπὸ πᾶσαν ἔσποψιν, ἐπὶ πρακτικοῦ πεδίου, πολὺ διαφόρου τοῦ τῆς πραγματογνωμοσύνης. Διότι πρῶτον μὲν δὲν εἶχον λάβει ἐντολὴν παρ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῦ ἑνός, οὐδόλως δ' ἐθίζεται οἱ καλούμενοι ὑπὸ τοῦ ἑνός μέρους πρὸς γνωμοδότησιν νὰ δεικνύωσι τόσον ζῆλον ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου μέρους, ὥστε νὰ προσεξαιρῶσιν ὅσον οἶόν τε καταφανέστερον ὅλας τὰς βασίμους ἀξιώσεις τοῦ δευτέρου δ' ὁ κ. Quellenec, παρὰ τὴν ἀδιαφιλοειχτην εἰλικρινείαν του, ἀναγκαστικῶς ἐκλίενεν εἰς τὸ ν' ἀναμνησκηται, ὅτι ἔκ τε τοῦ ἐπαγγέλματός του καὶ τῆς θέσεώς του εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἑτέρου τῶν μερῶν, ἀκριδῶς δὲ τεταγμένος, ὅπως ἐπιτηρῇ τὰς πράξεις τοῦ ἄλλου.

Τέλος ἀμφότεροι οἱ ἀξιότιμοι οὗτοι Μηχανικοὶ, καλῶς γινώσκοντες τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, τὸ ὅριον μέχρις οὗ λογικῶς ἠδύνατό τις ν' ἀναμείνῃ νὰ ἐκταθῶσιν αἱ θυσίαι τῆς Λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς, ἔτι δὲ καὶ τὸ ὅριον τῶν χρηματικῶν μέσων, ἅτινα ἠδύνατό τις ν' ἀπαιτήσῃ πρὸς τὸ ταμεῖον τῆς, ἐσκέφθησαν εὐλόγως, ὅτι δὲν ἦτο πρακτικὸν νὰ ἐκτείνωσι τοὺς ἀριθμούς (καὶ ἐάν ἔτι ἡ λογικὴ τῶν ὑπολογισμῶν ὤθει αὐτοὺς μοιραίως εἰς τὴν ἔντασιν ταύτην) πέραν τοῦ μέτρου, ὅπερ ἠδύνατο νὰ συμβιβασθῇ πρὸς τὴν συμβιβαστικὴν λύσιν ἔκριναν, ὅτι ἡ συμβιβαστικὴ αὕτη λύσις ἦτο λίαν ἐπιθυμητὴ διὰ τὸ συμφέρον ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ κατεβίβαταν τὸ ποσὸν ἐν τοῖς πορίσμασιν αὐτῶν μέχρι τοῦ σημείου, ὅπερ ἐνόμισαν κατάλληλον πρὸς τοιοῦτον συμβιβασμὸν καὶ ὅπερ ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ δύναται νὰ δεχθῇ ἄνευ δυσκολίας, διότι δι' αὐτοῦ δὲν ἀναλαμβάνει εἰς βάρος τῆς εἰμῆ μέρους τῶν ζημιῶν τῶν προξενηθεισῶν ἐκ τῆς ἀπροόπτου φύσεως τοῦ ἐδάφους καὶ ὅπερ καὶ τοὶ ἀνεπαρκῆς ὁ Ἐργολάβος ἐξ ἄλλου ἠδύνατο νὰ ἀναγκασθῇ νὰ δεχθῇ ἕνεκα τῆς λυπηρᾶς θέσεώς του, τοῦ μεγάλου ἐλλείματος καὶ διότι τὸ ποσὸν τοῦτο, καίτοι μὴ καλύπτει τὰς ζημίας, θ' ἀνακουφίσῃ ὅπωςδὴποτε τὸ ἀπίστευτον παθητικὸν του. Τοιαῦται εἰσιν αἱ ἐπιπρατήσασαι, καὶ εὐλόγως, σκέψεις παρὰ τοῖς μηχανικῶς τῆς μειοψηφίας κατὰ τὴν κατὰστρωσιν τῶν ὑπολογισμῶν των. Ἡ δ' Ἐργολαβία βεβαίως δὲν δύναται νὰ ἦ ἐνθουσιασμένη ἐκ τῶν πορισμάτων αὐτῶν, λίαν ἀνεπαρκῶν κατὰ τὴν γνώμην τῆς. Ἀλλ' αἰσθανομένη καλῶς ὅτι θὰ προσέκρουεν εἰς ἀκαταμαχῆτους δυσκολίας, ἐάν ἐπεζήτη: τὴν αὔξησιν αὐτῶν διὰ φιλικῶν

διαπραγματεύσεων, εἶναι πρόθυμος νὰ δεχθῆ αὐτὰ ἐν καρτερίᾳ. Πράττουσα δ' οὕτως φρονεῖ, ὅτι ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ ὤφειλεν ἐκ τουναντίου μετὰ σπουδῆς νὰ δεχθῆ αὐτὰ καὶ ὅτι ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ νομίζῃ ὅτι δὲν δύναται νὰ εὕρῃ αὐτὰ ἐξαίρετα, ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦλάχιστον ὅ,τι καὶ ἡ Ἐργολαβία δηλ. : νὰ δεχθῆ αὐτὰ ἐπίσης ἐν καρτερίᾳ οὕτως συμβαίνει εἰς πάντα συμβιβασμόν· ἐκάτερον τῶν μερῶν φρονεῖ ἢ ἰσχυρίζεται ὅτι ἐβλάβη, ἀλλ' ἀμφοτέρα τὴν ἐπαύριον τοῦ συμβιβασμοῦ ἐπιχαίρουσι διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του κοινὴν ἀμφοτέροις ὠφέλειαν, τὴν συνισταμένην δηλ. : ἐν τῷ πέρατι τῶν ἀγόνων φιλονεικιῶν καὶ ἐν τῇ δραστηρίᾳ ἐπαναλήψει τῆς ὠφελίμου καὶ παραγωγικῆς ἐργασίας.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ ἐὰν ἐτι ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ φρονῇ, ὅτι ἔχει εὐλόγους ἀφορμὰς νὰ πληρῶσῃ ὀλιγώτερα τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς μειοψηφίας, ἡ Ἐργολαβία ἐξ ἐτέρου ἔχει σπουδαιότερον λόγον νὰ μὴ δεχθῆ σμίχρουνσιν τῶν ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ ποσῶν. Ὁ λόγος οὗτος, ὃν πολλὰκις ἐξέθηκεν, ἰδίᾳ δ' ἐν ταῖς ἀναφοραῖς αὐτῆς πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν, εἶναι, ὅτι : ἐὰν δὲν λάβῃ τοῦλάχιστον τὰ ποσὰ τῆς Μειοψηφίας, θ' ἀναγκασθῆ νὰ κάμῃ ὑπολογισμούς, ἐξ ὧν προκύπτει, ὅτι ἀπολύτως οὐδὲν εὐαπόδεικτον συμφέρον ἔχει νὰ μείνῃ ἐν Πάτραις ἐπὶ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη εἰσέτι καὶ νὰ διατρέξῃ νέους κινδύνους, ἀντὶ νὰ σταματήσῃ εὐθὺς ἔστω καὶ ἐπὶ ὀλοσχερεῖ ἑοσιὰ ἀπάντων τῶν δικαιωμάτων τῆς· εἰς τρόπον ὥστε καθ' οἶανδήποτε ἔκτασιν καὶ ἂν ἀποβῶσι τὰ πράγματα ἄλλως καὶ οἰονδήποτε ποσὸν καὶ ἂν ἀναγνωρισθῆ αὐτῇ εἰδικῶς ὑπὸ τῆς ἐν τῇ συμβάσει ὀριζομένης πραγματογνωμοσύνης, πάντοτε ἤθελεν ἔχει ὠφέλειαν ἐκ τῆς μὴ ἐξακολουθήσεως τῶν ἔργων, δι' ὧν τὴν ἐκτέλεσιν τὰ πορίσματα τῆς Μειοψηφίας δὲν ἀφίνουσι, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν γενομένων ἡδὴ ζημιῶν, εἰμὴ ἐξ (6) δραχμῶν κατὰ κυβ. μέτρον ὀγκολίθων, οἵτινες μεταφέρονται ἀναγκαιῶς διὰ θαλάσσης ἐξ ἀποστάσεως 15 χιλιομέτρων, ἐν ᾧ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους ἐσχάτως κατασκευασθέντας ἢ εἰσέτι κατασκευαζομένους λιμένας, ἐν Κατακόλῳ, Σύρῳ, Καλάμαις, Κυπαρισσίᾳ, Κύμῃ κτλ., τὸ κυβ. μέτρον ἐπληρώθη γενικῶς καὶ πληθρόνεται πρὸς 8 δρ. καὶ πλέον, τοῦτο δὲ καίτοι ἐν ἅσασιν τοῖς ἀνωτέρω μέρεσι τὰ λατομεῖα συνέχοντα: τῷ λιμένι καὶ ἐπομένως τὰ τυχηρά, αἱ δυσχέρεια, ἄρα δὲ καὶ ἡ τιμὴ τῆς κατασκευῆς, εἰσὶ πολὺ ὀλιγώτεροι ἢ ἐν Πάτραις.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ καὶ παρὰ τὰς σημαντικὰς ζημίας, ἃς ἐπιβάλλουσιν αὐτῇ τὰ συμπεράσματα τῶν Μηχανικῶν τῆς Μειοψηφίας, ἡ Ἐργολαβία ἐμπορομένη συμβιβαστικοῦ πνεύματος, προσηκόντως ἐκτιμητέου, ἀπεδέξατο νὰ λάβῃ τὰ συμπεράσματα ταῦτα ὡς βάσιν συμβιβαστικῆς λύσεως. Πᾶσα παραίτηρῳ ἀπαίτησις κατ' αὐτῆς ἤθελεν εἶσθαι τὸ ἴδιον, ὡσεὶ ἀπῆρτε τις παρ' αὐτῆς νὰ ἐργασθῆ ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἰσέτι χωρὶς νὰ κατορθώσῃ οὐδὲ κἂν νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ποσὸν τῶν ὑπερόγκων ζημιῶν, ἃς ὑπέστη. Ἀλλ' οὕτως ὠθεῖται εἰς τὰ ἀδύνατα.

Ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ ἀρκοῦντως διαβλέπει τὸ ἴδιον αὐτῆς συμφέρον, ὥστε νὰ μὴ θελήσῃ νὰ ἀντιταχθῆ εἰς πάντα συμβιβασμόν. Διότι γινώσκει ἐκ τῆς ὁμοφώνου γνώμης τῆς τεχνικῆς Ἐπιτροπείας, ὅτι συναλλασσομένη μετὰ τοῦ κ. Magnac, δύναται νὰ ἦ βεβαία, ὅτι τὰ ἔργα ἐκτελεσθήσονται ἐν ὅλῃ τῇ ἐπιθυμητῇ κανονικότητι καὶ δραστηριότητι καὶ ὅτι οἱ ὅροι τῆς νέας συμβάσεως θέλουσι προσδιορίσει ἀμέσως καὶ ὀριστικῶς τὴν ἀναγκαίαν δαπάνην διὰ τε τὴν ἐξόφλησιν τοῦ παρελθόντος καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ λιμένος, οὗτινος τοσαύτην

ἔχει ἀνάγκην, ὅπως παράσχη ἄστυον ἀληθές καὶ ἀσφαλές, συγχρόνως δὲ καὶ κινήσεις ταχείας καὶ οἰκονομικῆς, εἰς τὰ πολυπληθῆ καὶ μεγάλα πλοῖα, ἅτινα ὁ σιδηρόδρομος καὶ ἡ τομὴ τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου θὰ προσελκύσωσιν εἰς Πάτρας.

Ἡ Λιμενικὴ Ἐπιτροπὴ βεβαίως θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς προτασσομένας παρατηρήσεις καὶ δὲν θὰ καταστήσῃ ἀδύνατον τὴν συμβιβαστικὴν λύσιν, τὴν ἐπιβαλλομένην αὐτῇ ὑπὸ τε τῆς εὐθύτητος καὶ τῆς περὶ τῶν ἰδίων συμφερόντων μερίμνης. Πρὸς τούτοις δὲ δὲν θὰ στέρξῃ νὰ ἐπενέγῃ τὴν καταστροφὴν ἐργολάβου δυστυχοῦς μὲν, ἀλλὰ πεποιθότος, ὅτι κατέστη ἄξιος ὅλης τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς.

Ἐν Πάτραις τῇ 16/18 Δεκεμβρίου 1887.

Καθηγητής
Παύλος Σπυριδίου

1887
1888